

OLE & PEDER ØDEGAARD AS
Lilleborgeveien 18
1655 SELLEBAKK

Saksbehandler, innvalgstelefon
Ellen Kristine Keilen, 32266913

Vedtak om ny tillatelse til Borge pukkverk avfallsdeponi - Ole & Peder Ødegaard AS - Fredrikstad kommune

Statsforvalteren i Oslo og Viken har ferdigbehandlet søknaden fra Ole & Peder Ødegaard AS om tillatelse til deponi for ordinært avfall på Borge i Fredrikstad kommune.

Tillatelse med tilhørende vilkår følger vedlagt.

Statsforvalteren vedtar gebyr på kr 187 000 for behandling av saken.

Vedtaket om tillatelse og gebyr kan påklages av berørte parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker.

Vi viser til søknad mottatt 15.08.2022 om tillatelse etter forurensningsloven til etablering av ordinært deponi på Borge, vi mottok revidert søknad den 31.10.2022. Vi viser også til oppdatert avslutningsplan for våtdeponicellen mottatt den 01.06.2023.

Bakgrunn

Ole & Peder Ødegaard AS (heretter OPØ) har tillatelse til drift av våtdeponi på Borge datert 07.02.2012, sist endret 03.06.2021 (2012.1020.T). Våtdeponiet er fullt innenfor tillatelsens rammer, og er derfor under avslutning. Det er likevel noe plass igjen til avfall innenfor reguleringsplanens angitte kotehøyder før endelig topptetting må etableres. Bedriften har derfor søkt om avslutning av våtdeponi og etablering av deponi for ordinært avfall.

Søknad

OPØ søker om tillatelse til deponi kategori 2, for ordinært avfall, jf. avfallsforskriftens kap. 9. Det nye, ordinære deponiet vil ligge oppå det avsluttede våtdeponiet. Det søkes om å utnytte resterende volum innenfor gjeldende reguleringsplan for tilbakeføring av området. Resterende kapasitet for deponering er omtrent 300 000 m³.

OPØ søker om å motta samme fraksjoner som tidligere tillatelse for våtdeponiet, men med unntak av potensielt syredannende bergarter. Det søkes også om å få ta imot muddermasser som skal avvannes på separat areal på deponiet som ikke brukes som aktivt deponi. Området for avvanning av muddermasser anlegges der det er lagt dobbel bunn- og sidetetting med oppsamling av vann. Arealet skal tilrettelegges slik at vannet fra muddermassene ikke kommer i kontakt med andre deponerte masser, dermed vil infiltrering og utvasking av forurensning forhindres. Vannet fra muddermassene skal forbehandles ved sedimentering før det ledes til renseanlegg.

Mellom våtdeponi og ordinært deponi vil det legges flere lag med ulike funksjoner som vil separere de to deponiene fra hverandre. Disse vil utgjøre topptetting for våtdeponiet og bunntetting for det ordinære deponiet.

Sigevann fra deponidriften skal ledes til lokalt renseanlegg før utslipp til Glomma gjennom egen pumpeledning. Renseanlegget har allerede vært i drift i tråd med dagens tillatelse, grunnet tidligere utslipp av deponivann og drensvann fra våtdeponiet i forbindelse med en periode med mye nedbør.

Høring

Statsforvalteren sendte søknaden på høring til berørte offentlige organer og myndigheter, organisasjoner som ivaretar allmenne interesser som vedtaket angår, samt andre som kan bli særlig berørt den 05.12.2022. Søknaden ble også lagt ut på Statsforvalteren sine nettsider, samt offentlig kunngjort i *Fredriksstad Blad og Demokraten*.

Frist for å gi uttalelse var 09.01.2023. Fredrikstad kommune fikk utsatt høringsfrist til den 10.02.2023.

Vi har mottatt høringsuttalelser fra Fredrikstad Næringsforening, Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA), Norsk Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) Østfold og Fredrikstad kommune. Høringsuttalelsene ble oversendt søker for kommentarer.

Nedenfor gjengis en oppsummering av høringsuttalelsene samt søkers kommentarer.

Fredrikstad næringsforening

Området ligger i kanten av et framtidig industriområde (Viken Park) som også har behov for midlertidig og permanent deponi/lagring. Basert på sin kunnskap om naturmangfold og kulturminner i området, finner de ingen grunn til å stille seg negative til deponiet.

Norsk Jeger- og Fiskerforbund (NJFF)

NJFF opplyser om at deponiet ligger i overgangen mellom nedslagsfeltene til Hunnbekken (Lindalbekken) og Moumbekken (sidebekk Gnollen). Det er viktig at rensed vann fra deponiet ikke slippes rett i Moumbekken, siden denne er sjørrettførende. Derfor er det også viktig at tiltakshaver jevnlig kontrollerer at PE-ledningen er tett hele veien til Glomma, slik at det ikke forekommer noen utslipp til Moumbekken.

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA)

DSA har gitt en tillatelse til utslipp av drensvann fra deponiet fram til endelig avslutning. DSA forutsetter at bedriften utarbeider en plan for avslutning av deponiet som sikrer at det oppnås en passiv håndtering av drensvann/overvann i tiden etter at våtdeponiet er avsluttet. De understreker

at eventuell videre drift av deponiet ikke må føre til skade eller redusert levetid for barrierene til det underliggende våtdeponiet, og at det tilrettelegges for fortsatt overvåking og kontroll av våtdeponiet.

Fredrikstad kommune

Kommunen ser positivt på tiltaket, da de mener det er behov for deponikapasitet, særlig med tanke på mudringstiltaket ved Borg havn. Kommunen fremhever at det er nyttig med lokalt deponi for aktørene i nærområdet og kommunen. Kommune anbefaler at enkelte vilkår, blant annet overholdelse av grenseverdier for utslipp, trekkes frem som særlig viktig, og videreføring av støykrav og vurdering av støvkrav. Drift må hensynta naturmangfoldet, særlig vandrefalk som hekker i deponiveggen, og sommerfuglarten karminspinner med sin vertsplante landøyda må ivaretas.

OPØ sine kommentarer til høringsuttalelsene

Fredrikstad næringsforening

Uttalelsen fra Fredrikstad næringsforening tas til orientering.

Norsk Jeger- og Fiskerforbund (NJFF)

OPØ opplyser om at PE-ledningen som midlertidig ble plassert i Moumbekken nå er fjernet. PE-ledningen er helseset og gravd ned permanent i ny trase fra deponiet og helt ut til Glomma i tråd med tillatelse fra Fredrikstad kommune.

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA)

OPØ opplyser at det er i egen interesse at dremsvann/overvann kan håndteres passivt når deponidriften er avsluttet. De opplyser at leverandør av tetningsmembran og geotekniker har vurdert at videre deponidrift ikke vil skade eller redusere levetiden for barrierene til det underliggende våtdeponiet. Det er også videreført en deponibrønn fra våtdeponiet slik at tilstanden i våtdeponiet kan kontrolleres.

Fredrikstad kommune

OPØ opplyser at det omsøkte deponiet vil være en vertikal utvidelse i et tidligere steinuttak med god skjerming fra omgivelsene grunnet fysiske fjellskjæringer i kombinasjon med naturlig vegetasjonsskjerm rundt steinbruddet. OPØ skriver at svevestøv består av små, luftbårne partikler som kan stamme fra forbrenningsprosesser, eller mekanisk slitasje. Utslipp av svevestøv fra ordinær deponivirkosomhet vurderes å være begrenset til utslipp fra forbrenningsmotorer på maskiner og utstyr. I et helhetlig perspektiv vurderes de aktuelle utslippskildene å være marginale i vurderingen av svevestøv.

OPØ vil innhente ornitologisk kompetanse for å bistå i planlegging av drift og tilpassing til hekketider med hensyn til vandrefalken. Det vil utarbeides en fagrapport som beskriver avbøtende tiltak. OPØ opplyser om at det er ikke registrert observasjoner av vertsplante for karminspinner – landøyda i nærheten av tiltaksområdet. Forekomster av landøyda vil bli kartlagt av feltbiolog i vekstsesong for å få oversikt over sommerfuglens leveområde. Deretter vil OPØ utrede forekomst av karminspinner i området og iverksette eventuelle avbøtende tiltak.

Lovgrunnlag og myndighet

Deponering av avfall krever tillatelse etter forurensningsloven § 11, jf. § 29 og avfallsforskriften § 9-7.

Statsforvalteren har behandlet saken som rett forurensningsmyndighet for deponier, jf. rundskriv T-3/12.

Statsforvalterens vurdering

Generelt

Når forurensningsmyndigheten avgjør om tillatelse skal gis og fastsetter vilkårene etter forurensningsloven § 16, skal det legges vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Disse rettsprinsippene omfatter vurdering av kunnskapsgrunnlaget, «føre-var-prinsippet», samlet belastning, miljøforsvarlige teknikker og at kostnader bæres av tiltakshaver.

Det er virkningene av det omsøkte tiltaket med utslipp på det aktuelle stedet som er vurdert.

Forhold til plan

Reguleringsplan for området er *Reguleringsplan for pukkverk Borge/Lindalen masseuttak i Borge*, plan-ID 3004_446, vedtatt av Fredrikstad kommune 22.06.2000. Det aktuelle arealet er regulert til masseuttak, med bestemmelser om at området etter endt uttak skal tilbakefylles og istandsettes som skogbruksområde. Det er viktig at bedriften overholder kravene i henhold til bestemmelsene gitt i reguleringsplanen.

Samfunnsmessige hensyn

Norsk avfallspolitikk skal legge til rette for høy utnyttelse av ressursene i avfallet, og trygg håndtering av farlig avfall. En forutsetning for gjennomføring av denne avfallspolitikken er at det finnes anlegg som tilbyr ulike løsninger for mottak, sortering, gjenvinning og sluttbehandling av avfall.

I vår region er det mye bygge- og anleggsaktivitet. Det er også planlagt store samferdselsprosjekt som vil generere mye forurensede masser. Det er derfor behov for steder hvor dette avfallet kan håndteres på en forsvarlig måte. I vår region har vi også mye sårbar natur og naturtyper, så det er ikke så lett å finne egnede steder for opprettelse av deponier. Det planlagte deponiet er i samsvar med regionale strategier og planretningslinjer for etablering av deponi.

Vurdering av forurensningspotensialet

Avslutning og etterdrift av etappe 1 - våtdeponi

Etappe 1 av deponiet på Borge har vært driftet som et våtdeponi. Vann fra deponerte masser og overvann er holdt igjen i avfallsmassene slik at disse er mettet med vann. Denne teknikken skal sørge for at deponert alunskifer ikke vil forvitne, ved at den holdes under anoksiske forhold – det vil si uten oksygentilgang. For å sikre forholdene til våtdeponiet har det kun vært tillatt med deponering under grunnvannstand.

Det er deponert ca. 500 000 tonn masser i etappe 1. Potensielt syredannende bergarter utgjør ca. 51 %, mens bunnaske utgjør ca. 21 %. Resterende masser (ca. 28 %) er rivemasser som blant annet betong og tegl, gravemasser, gips, og filterkake fra avvanning av tunnelboreslam. Ca. 2 % av mottatte masser er klassifisert som stabilt ikke-reaktivt farlig avfall, jf. avfallsforskriften kap. 9, vedlegg II, punkt 2.3.

Etappe 1 er tettet med en membran av høydensitet polyetylen (HDPE) med tykkelse 2 mm. HDPE-membran er sveiset sammen med sidetettingen slik at våtdeponiet er fullstendig omsluttet av HDPE-membran. På toppen av HDPE-membranen skal det legges bentonittmembran. Bentonittmembranen består av svelleleire (Montmorillonitt) mellom to lag geotekstil. Membranen

har oppgitt tykkelse på 7,2 mm og permeabilitet ($K \leq 2,0 \times 10^{-11}$ m/s). Det er lagt beskyttelseslag med subbus (0-8 mm) mellom deponert avfall, og hver del av tettingslagene.

Eablering av deponietappe 2

Det nye, omsøkte deponiet utgjør etappe 2, som vil etableres på toppen av etappe 1. Dette medfører at bentonittmembranen øverst i tettingslaget i topptettingen for etappe 1 også vil inngå i bunntettingen til etappe 2.

Vi har stilt vilkår om at bunntetting av etappe 2 skal overholde kravene gitt i avfallsforskriften kap. 9, vedlegg I, punktene 3.2 og 3.3. Det vil si at det skal være en konstruert geologisk barriere og en kunstig barriere. Bentonittmembran i kombinasjon med HDPE-membran på toppen vil oppfylle dette kravet.

Oppfylling skal skje på en slik måte at minst mulig deponiareal står åpent til enhver tid. Dette er viktige tiltak for å hindre dannelse av sigevann. Reguleringsplanen har egne vilkår om oppbygging for å sikre stabilitet. En forutsetning for tillatelsen er at kravene i reguleringsplanen overholdes. Vi forutsetter at geoteknisk stabilitet og krav til helningsgrader er tilstrekkelige for å sikre at det ikke skjer endringer i forurensningsforhold ved Borge pukkverk avfallsdeponi.

Mengde til deponi

Vi har gitt OPØ tillatelse til deponering av 100 000 tonn per år i gjennomsnitt over en femårsperiode. Femårsperioden er løpende og oppdateres ved hvert årsskifte. Dette vil gi bedriften fleksibilitet til å justere sitt mottak for å imøtekomme behovet i lokalsamfunnet. Av den grunn ser vi behov for å begrense mengden avfall som ligger mellomlagret til enhver tid før deponering. Dette skal sikre at avfall på anlegget ikke blir liggende mer eller mindre ukontrollert, og fører til økte mengder forurenset overvann og støv.

Mottakskontroll

Det er viktig at deponiet har en god mottakskontroll som sikrer at det kun tas imot avfall som tillates deponert på et deponi for ordinært avfall. Kriteriene for mottak av avfall som kan deponeres på deponi i kategori 2 er satt i avfallsforskriften kap. 9, vedlegg II, punkt 2.2 og 2.3. Det er avfallsprodusenten som er ansvarlig for å sørge for basiskarakterisering av avfallet før deponering. Dette innebærer blant annet testing av utlekkingspotensial for utvalgte stoffer ved både ristetest og kolonnetest.

En viktig del av mottakskontrollen er at leveransene inspiseres visuelt ved mottak og ved lossing, og at dokumentasjonen på avfallet gjennomgås for å avgjøre om avfallet kan håndteres og deponeres ved anlegget. For å sikre at avfallet som leveres faktisk samsvarer med den informasjonen som oppgis i basiskarakteriseringen, skal den driftsansvarlige for deponiet også gjennomføre stikkprøvekontroller.

Behandling før deponering

Nasjonalt er det satt mål om at mest mulig avfall bør gjenvinnes, og deponering som sluttbehandling bør forbeholdes avfall uten gjenvinningspotensial. Dette følger også av avfallspyramiden. Avfallsfraksjoner som ikke er egnet for deponering og avfallsfraksjoner som kan gjenvinnes skal leveres til et godkjent mottak med tillatelse etter forurensningsloven til håndtering av aktuelt avfall.

Betong

Det tillates knusing og tygging av betong for å få ut armeringsjern som går til gjenvinning.

Bunnaske

Bedriften opplyser i søknaden at det kan være aktuelt å motta bunnaske fra forbrenningsanlegg til deponiet. Før deponering skal asken mellomlagres utendørs for modning, og deretter siktes for å ta ut metaller til gjenvinning. Dette er behandlingsprosesser som er beskrevet i EUs industriutslippsdirektiv (IED). Dersom behandlingsskapasiteten er over 75 tonn bunnaske per dag, er aktivitetene med modning og sikting av bunnaske omfattet av IED, jf. forurensningsforskriften kap. 36 vedlegg 1 punkt 5.3 b) iii). Bedriften opplyste i brev av 08.09.2023 at mengden bunnaske til behandling vil være maksimalt 20 000 tonn per år. Dette gir en behandlingsskapasitet på ca. 54 tonn avfall per dag, og Statsforvalteren vurderer derfor at virksomheten ikke er omfattet av IED og beskrivelse av de beste tilgjengelige teknikker (BAT) for avfallsforbrenning.

Mellomlagring av bunnaske skal ikke bidra til skadelige utslipp til luft, og vi har stilt vilkår om at mellomlagringen skal skje på tette dekker. Dette er for å kunne samle opp og håndtere vann som har vært i kontakt med bunnasken. Det er viktig at dette forurensete overvannet ikke bidrar til økt vanngjennomstrømning i deponert avfall og dermed sigevannsdannelse.

Avvanning av muddermasser

Vi har gitt tillatelse til avvanning og deponering av muddermasser. Avvanning av muddermasser skal skje på et eget område med tette dekker og oppsamling av vann for å sikre forsvarlig håndtering av vannet. Når muddermassene er tilstrekkelig avvannet skal deponering gjøres i tråd med fremlagte planer. Muddermassene som skal deponeres på Borge skal ikke inneholde så mye organisk materiale at det bidrar til deponigassdannelse.

Deponering av farlig avfall

Deponi for ordinært avfall kan også benyttes til enkelte fraksjoner farlig avfall. Avfallsforskriften kap. 9 vedlegg II, punkt 2.3 må her overholdes. Dette innebærer at enkelte fraksjoner farlig avfall kan deponeres på etappe 2, så lenge krav til utlekking, organisk innhold, og pH overholdes. Fraksjoner som overholder kravene som er gitt i avfallsforskriften kap. 9 vedlegg II, punkt 2.3, kalles gjerne for stabilt, ikke-reaktivt farlig avfall.

Vi har stilt en årlig mengdebegrensning for denne type avfall, for å sikre at deponiet ikke fylles med farlig avfall, selv om dette karakteriseres som stabilt og ikke-reaktivt. Vi har også stilt enkelte tilleggsvilkår for noen få fraksjoner farlig avfall i tillatelsens punkt 3.3, dette er i tråd med forvaltningspraksis hos forurensningsmyndighetene og tilsvarende tillatelser til deponier i Oslo og Viken. Alt farlig avfall skal også i egne celler. Vi har definert celler som en del av deponiet som er adskilt fra annet avfall med egnede tettende masser. Ved behov skal det vurderes om sigevann fra den enkelte celle skal håndteres separat.

Utslipp av sigevann og forurenset overvann fra etappe 2 – ordinært deponi

Et deponi vil utgjøre en forurensningsrisiko for nærliggende vannforekomster. I henhold til søknaden skal sigevann fra deponiet renses før utslipp til Glomma. Se vurdering under avsnitt *Vurdering etter vannforskriften*.

Deponiet har flere forskjellige vannstrømmer i tillegg til sigevann. Forurenset overvann er vann som er i kontakt med avfallet før deponering, dette vil komme av nedbør og eventuell tilrenning fra omkringliggende arealer. Vann fra våte avfallsfraksjoner, som for eksempel muddermasser, er også å anse som forurenset overvann. Vi har stilt krav om at forurenset overvann også skal samles opp og renses før utslipp til Glomma.

Det skal være mulighet for prøvetaking av sigevann, sigevannssedimenter og forurenset overvann. For sigevann og forurenset overvann bør dette innebære prøvetaking både før og etter rensing, for å kunne vurdere renseeffekt. Sigevannssedimentene skal gi et bilde av forurensningen som følger sigevannet ut av renseanlegget i partikulær form.

I likhet med forrige tillatelse har vi stilt utslippskrav for en rekke stoffer i tillatelsens tabell 4. En forutsetning for at tillatelsen gis, er at sigevann og forurenset overvann fra drift av den nye deponietappen skal overholde angitte grenseverdier. Muddermasser inneholder naturlig mye små partikler, og kan inneholde en rekke tungmetaller og andre miljøgifter. Mange miljøgifter, eksempelvis tjærestoffer (PAH) og organiske tinnforbindelser (TBT), er lite vannløselige og vil i stor grad være bundet til partikler. Vi har derfor satt grenseverdi for innhold av suspendert stoff i utløpsvannet fra renseanlegget. For å beskytte vannresipient for utslipp av olje, har vi regulert dette med grenseverdier.

Deponering av bunnaske og betong kan føre til sigevann med økt pH. For å sikre at deponieier har løpende kontroll på denne parameteren i sitt utslipp av sigevann, og raskt kan sette i verk avbøtende tiltak, har vi satt vilkår om minimum ukentlige stikkprøver av pH. Tillatelsen har vilkår om bruk av Norsk Standard eller akkreditert laboratorium for prøvetaking og overvåkning. For denne ukentlige stikkprøven av pH kan andre metoder benyttes, for eksempel pH-meter. Det sistnevnte gjelder også for ledningsevne.

Det planlegges deponering av gravemasser fra byggeprosjekter og jord- og steinmasser hvor forurensning og forurensningsgrad er ukjent. Vi tillater ikke deponering av avfall med ukjent forurensningsgrad. Vi har derfor stilt vilkår om at denne avfallsfraksjonen skal analyseres og kartlegges før mottak. I tillegg ser vi behov for å sette grenseverdier for en rekke parametere i utslipp av sigevann og forurenset overvann etter rensing, da det ikke er usannsynlig at disse komponentene vil finnes i disse jord- og steinmassene.

Utslippsgrensene skal bidra til å redusere påvirkningen driften av deponiet vil ha på Glomma. Renseanlegg for vann ved Borge er allerede i drift, og viser gode resultater fra tidligere års rapportering. For å overholde fastsatte grenseverdier er det viktig at renseløsning har tilfredsstillende renseeffekt og er egnet for vannstrømmene som skal renses. Sigevann og forurenset overvann inneholder normalt ulike nivåer av forurensende stoffer, og i mange tilfeller ulike typer forurensninger. Vår vurdering er at separat rensing av disse ulike typene vann er en bedre løsning enn felles rensing. Dette er fordi separat rensing normalt vil være bedre tilpasset den aktuelle vannstrømmen. Vi åpner likevel for at rensing av sigevann og forurenset vann kan skje felles dersom OPØ kan dokumentere at denne løsningen er hensiktsmessig og at renseeffekten for hver enkelt vannstrøm ikke reduseres.

Systemene for oppsamling og rensing av vann skal kunne håndtere de faktiske vannmengdene som tilføres. Rør og oppsamlingsenheter må ha kapasitet for å kunne tåle endringer i klima, som hyppigere og kraftigere nedbør.

Vannhåndtering for etappe 1 - våtdeponi

Deponivann

Borge har såkalt deponivann, dette er vannet som ligger i etappe 1 av deponiet. Deponivannet ligger i porevolum til massene og skal sørge for at syredannende skifer er vannmettet slik at forholdene i våtdeponiet er anoksiske. Dette skal hindre forvitring av skifermassene, slik utlekking ikke øker. Det skal ikke være utslipp av deponivann fra våtdeponiet.

Drensvann

Våtdeponiet ligger under grunnvannstand. Dette medfører at det er vann i laget mellom tettingen på deponiet og steinbruddets fjellskjæring. Dette laget er fylt med drensmasser – som er subbus i størrelsesorden 0–8 mm – og vannet som er i kontakt med disse massene og fjellet er kalt drensvann. Drensvannet skal være upåvirket av deponerte masser, deponivann og sigevann. OPØ opplyser at det kan være behov for utslipp av drensvann i forbindelse med avslutningen av etappe 1 og klargjøring og drift av etappe 2. Drensvannet inneholder enkelte radionuklider, og utslipp av dette reguleres i tillatelse fra DSA (TU22-12, datert 20.12.2022). Dersom det er mistanke om at drensvannet kan være påvirket av deponietappene eller driften av deponiet, skal drensvannet gjennomgå nødvendig rensing før utslipp til Glomma. Vi har stilt som krav at angitte grenseverdier i tillatelsens tabell 4 vil gjelde i denne type tilfeller, i tillegg til utslippsbegrensningene som er angitt i tillatelsen fra DSA.

Overvåking

Vi har også stilt krav om overvåking av ulike komponenter i sigevann, sigevannssedimenter, forurenset overvann, deponivann og drensvann (tabell i vedlegg 3). Overvåkingskravet inkluderer komponenter som det ikke er fastsatt spesifikke utslippsgrenser for. Dette er i tråd med føringer gitt i Miljødirektoratets veileder om overvåking av sigevann TA-2077/2005, samt forslag til overvåkingsprogram gitt i søknad og plan for etterdrift. Vi har satt vilkår om frekvens for overvåking på minimum fire ganger per år, i samsvar med føringer i avfallsforskriften kap. 9.

Måling på komponentene i sigevann, sigevannssedimenter og forurenset overvann vil fungere som et avsluttende trinn i mottakskontrollen, dokumentere renseseffekten på sigevann og forurenset overvann, samtidig som eventuell uventet utlekking vil fanges opp.

Overvåkingskrav for deponivannet skal sikre at forholdene i våtdeponiet er optimale for deponiløsningen for syredannende bergarter. Ved regelmessig overvåking vil det være mulig å raskt fange opp endringer og iverksette avbøtende tiltak.

Overvåking av drensvannet skal være en sikkerhet for å kontrollere at det ikke er noen påvirkning fra verken etappe 1 eller etappe 2 på drensvann. Dersom det avdekkes at drensvannet er påvirket av deponietappene, kan dette indikere at barrierene i deponiet ikke fungerer etter hensikten, og at det er behov for å iverksette tiltak for å stoppe utlekking.

Miljøovervåking

Overvåking av grunnvann og overflatevann skal skje i tråd med avfallsforskriften kap. 9 vedlegg III. Blant annet skal det være prøvetaking oppstrøms deponiet for grunnvann og overflatevann (Moumbekken og Lindalsbekken/Hunnbekken) for å få referanseverdier.

Moumbekken (Vann-Nett ID 002-5039-R) har dårlig økologisk tilstand, og udefinert kjemisk tilstand. Lindalsbekken har navnet Hunnbekken i Vann-Nett (ID 002-4582-R), og har også dårlig økologisk tilstand og udefinert kjemisk tilstand. Felles for begge bekkene er stor påvirkning fra dyrket mark.

Vi har satt vilkår om frekvens for overvåking i grunnvann og overflatevann på minimum fire ganger per år, i samsvar med føringer i avfallsforskriften kap. 9. Hensikten med overvåkingen er å kontrollere at prosessene i deponiet forløper som ønsket og at systemene for vern av miljø fullt ut fungerer som planlagt. Det er også viktig å kartlegge tilstanden i resipientene og dermed kunne avdekke eventuell påvirkning fra deponidriften, for eksempel sigevannsslekkasjer.

Årlig rapportering

Resultater fra miljøovervåkning og utslippskontroll skal rapporteres årlig via Altinn.no. Resultater fra sigevannsmålinger skal legges inn i Altinn, mens resultater for miljøovervåkning i grunnvann og overflatevann skal legges i fagsystemet Vannmiljø <http://vannmiljo.miljodirektoratet.no>. Altinnrapporteringen skal likevel omfatte en vurdering av resultatene fra overvåkning i grunnvann og overflatevann.

Avslutning av deponiet

Ved avslutning av deponiet er det viktig at det er plass til topptetting innenfor fastsatte kotehøyder i henhold til gjeldende reguleringsplan. «Topptetting» er en betegnelse for de lag med masser eller membraner som legges oppå avfallet etter at deponeringen har opphørt. Topptettingen deles inn i toppdekke (her: vekstlag), dreneringslag, og tettingslag. Utformingen av topptettingen skal sikre stabilitet, hindre erosjon og ukontrollert vanninntrenging og tilpasses etterbruken av arealene. I henhold til reguleringsplanen skal arealet som fylles opp tilbakeføres til skogbruksområde.

For ordinære deponier stiller vi vilkår om at det legges tettingslag over avfallet, før resten av topptettingen legges på. Tettingslaget skal være uavhengig og upåvirket av arealbruken oppå deponiet etter at dette er avsluttet. Dette gjelder alle deponier av denne kategorien i vår region.

Øverste del av topptettingen er toppdekket. Toppdekket skal være tilpasset planlagt arealbruk etter avslutning. I henhold til plan for avslutning og etterdrift av Borge pukkverk avfallsdeponi skal vekstlaget ha en mektighet på minst 2 meter. Ifølge reguleringsplan skal de øverste 20 cm av toppdekket bestå av humusholdige, leirholdige eller andre egnede masser som skal sikre etablering av vegetasjon.

Vi har stilt krav om det til enhver tid skal foreligge foreløpige planer for hvordan avslutningen skal gjennomføres. Ved vesentlige endringer i driften skal disse planene oppdateres.

Utslipp til luft

Det er i vilkår 5 satt krav for utslipp til luft. Det skal ikke være dannelse av deponigass, siden fraksjoner som skal deponeres ved deponiet har lavt organisk innhold. Det er derfor ikke behov for å sette krav for håndtering av gass. Vi forventer heller ikke at lukt vil være et problem ved driften slik den er omsøkt.

Det skal heller ikke være økt støvdannelse knyttet til driften ved deponiet. Vi har likevel stilt vilkår om at bedriften må vurdere deponiets bidrag til svevestøv med bakgrunn i at det skal tas imot og behandles bunnaske.

Støy

Vi har satt grenseverdier for støy i LpAeqT, som innebærer at støyen skal midles over den tiden det faktisk er drift ved deponiet. Driftstid er fastsatt i tråd med omsøkt ordinær drift. Dette, i kombinasjon med grenseverdier for støy for dag og kveld skal sikre en rimelig og forutsigbar støysituasjon for naboer. Støygrensene i tillatelsen er på linje med krav stilt til tilsvarende virksomheter i vår region. Kravene baserer seg på veiledning fra Miljødirektoratet og gjeldende forvaltningspraksis hos statsforvalterne.

Finansiell sikkerhet for deponidrift

Avfallsforskriften § 9-10 stiller krav om at ethvert deponi skal ha en tilfredsstillende finansiell sikkerhet. Dette for å sikre at kravene i tillatelsen til avslutning og etterdrift av deponiet kan utføres også i tilfeller hvor deponieier går konkurs eller nedlegges. Den finansielle sikkerheten skal dekke samtlige kostnader ved avslutning og for minst 30 års etterdrift av deponiet.

Forslaget til finansiell sikkerhet i henhold til tillatelsens vilkår 2.8 skal utarbeides på Miljødirektoratets mal. Statsforvalteren godkjenner kun finansiell sikkerhet i form av påkravsgaranti eller kontopant. Forslag til sikkerhet når det gjelder form og størrelse, skal oversendes Statsforvalteren innen **01.12.2023**. Statsforvalteren vil deretter oversende aktuell mal for valgt finansiell sikkerhet.

OPØ kan ikke deponere avfall i etappe 2 av deponiet før den finansielle sikkerheten er godkjent av Statsforvalteren.

Konsekvenser for naturmiljøet

Søknaden er vurdert etter naturmangfoldlovens prinsipper i §§ 8 til 12. Naturmangfoldloven § 8 stiller krav om at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger.

I henhold til Miljødirektoratets database <https://kart.naturbase.no/> er det i tiltaksområdet registrert naturtyper og arter av særlig stor forvaltningsinteresse.

Ved deponiet er det registrert sommerfuglarten karminspinner (rødlistekategori EN, sterkt truet), og dens vertsplante landøyda. Det er viktig at deponidriften ikke forringer forekomstene av landøyda og dermed leveområdet til karminspinneren. Vandrefalk er bekreftet hekkende i bergveggen i steinbruddet i 2022 og 2023. Første bekreftede melding, som er registrert inn i sensitive artsdata, er fra 2021. Selv om vandrefalk er en art som har gått fra nært truet (NT) til livskraftig (LC) de siste årene er dette en art som det fortsatt er behov for å ta spesielle hensyn til. OPØ har i sitt høringssvar til kommunen opplyst om at de vil innhente kompetanse både på landøyda og for vandrefalken for å få utarbeidet fagrapporter med avbøtende tiltak for begge forekomster. Statsforvalteren ser det som svært positivt at det vil bli innhentet ornitologisk kompetanse for å vurdere hvordan hekkeforekomsten til vandrefalken kan ivaretas. Statsforvalteren ber om å få oversendt rapporten fra ornitolog når den er ferdig. Vi vil basert på vurderinger og anbefalinger fra ornitologen vurdere om det er behov for endringer av tillatelsen for å sikre hekkeforekomsten til vandrefalken.

Naturtypen gråor-heggeskog er registrert langs elveløpet til Moumbekken fra broen ved Roald Amundsens vei og ned til utløpet i Glomma. Naturtypen har verdien *viktig*. Gråor-heggeskog er en viktig viltbiotop og har landskapsøkologisk funksjon. Rødlistearter er påvist i naturtypen. Flere arter av særlig stor forvaltningsinteresse er også registrert i området, deriblant dvergdykker, dvergspett, tyrkerdue og sørlig gulerle.

Utslipet av forurenset vann fra deponiet til Glomma er ikke forventet å gi negative konsekvenser for verken gråor-heggeskog eller fugleartene som er registret dersom vannet først renses og deretter fortynnes tilstrekkelig i elven. Vi vurderer at et utslipp på maksimalt 8 l/s renses sigevann ikke vil forringe naturmiljøet og de artene som er påvist i området av stor forvaltningsinteresse, og har derfor fastsatt dette som en utslippsbegrensning i tillatelsen.

Søknaden og Statsforvalterens behandling av den er basert på eksisterende kunnskap om det biologiske mangfoldet i og rundt tiltaksområdet. Statsforvalteren vurderer at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til at kravet i naturmangfoldloven § 8 om at beslutningene skal hvile på et best mulig kunnskapsgrunnlag, er oppfylt. Hensynet til føre-var prinsippet i § 9 i naturmangfoldloven vektlegges derfor i mindre grad.

Det er gjort en vurdering ut fra den samlede belastningen som økosystemet vil bli utsatt for etter § 10. Statsforvalteren anser at fastsatte vilkår vil sikre at naturmangfoldet i området ikke vil vesentlig forringes, og Statsforvalteren anser dermed §§ 11 og 12 som oppfylt.

Vurdering etter vannforskriften

Utslippspunktet for vann etter rensing er *Glomma fra Sarpsfossen til samløp Visterflo ved Greåker* (Vann-Nett ID 002-3549-R) som renner videre til *Glomma fra Greåker til sjøen etter samløp med Visterflo ved Glomma*.

Vannforskriften § 4 sier at «*tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og kjemisk tilstand*». Dersom ny aktivitet eller nye inngrep og utslipp kan føre til en varig forringelse av miljøtilstanden (for minst ett kvalitetselement eller for samlet tilstandsklasse) eller vanskeliggjøre oppnåelse av miljømål, vil dette være i strid med vannforskriften.

Glomma fra Sarpsfossen til samløp Visterflo ved Greåker har svært dårlig økologisk tilstand og god kjemisk tilstand. Vannforekomsten har utsatt frist for å nå miljømålet om god tilstand, og det forventes at denne tilstanden først vil kunne oppnås innen 2027–2033. Den økologiske tilstanden er basert på biologisk klassifisering, og tilstanden er satt med høy presisjon. Ettersom denne vannforekomsten går over i en ny vannforekomst (*Glomma fra Greåker til sjøen etter samløp*) ganske nær utslippspunktet, er det også relevant å se på tilstanden i denne vannforekomsten. *Glomma fra Greåker til sjøen etter samløp* har dårlig økologisk tilstand og udefinert kjemisk tilstand. Også her er den økologiske tilstanden basert på biologisk klassifisering, og tilstanden er satt med høy presisjon. Når det gjelder miljømålet, er det likt som for *Glomma fra Sarpsfossen til samløp Visterflo ved Greåker*.

På denne bakgrunnen må det utvises varsomhet ved igangsetting av tiltak som kan redusere miljøtilstanden eller gjøre det enda vanskeligere å nå miljømålet.

Det skal slippes ut sigevann og forurenset overvann etter rensing fra deponietappe 2 på Borge. Statsforvalteren anser ikke den tilførte vannmengden i seg selv som problematisk i denne sammenheng, ettersom den tilførte mengden vann vil være liten i forhold til de vannmengder som Glomma kan håndtere uten at det oppstår skader.

Som nevnt tidligere er kjemisk tilstand god i Vann-Nett for *Glomma fra Sarpsfossen til samløp Visterflo ved Greåker*. Statsforvalteren er opptatt av at det ikke bør tilføres miljøgifter, verken av prioriterte stoffer eller vannregionspesifikke stoffer, til vannforekomsten. Vi har regulert utslippsgrenser for stoffer vi vurderer kan ha størst miljømessig betydning i tillatelsen. Resultater fra overvåking av vann fra deponi i tidligere år viser god rensegrad.

Statsforvalteren mener at det forutsatt at tiltaket gjennomføres i henhold til vilkårene i tillatelsen, ikke vil foreligge en vesentlig risiko for forringelse av miljøtilstanden i vannforekomsten. Vi er derfor av den oppfatning at vannforskriften § 12 ikke kommer til anvendelse i denne saken.

Det er viktig at OPØ fortsetter å ha god oversikt over sammensetning av rensed sigevann og overvann før det slippes til Glomma. Dersom vi ser at utslippet medfører eller kan ha medført en forringelse av Glomma vil vi vurdere å pålegge ytterligere undersøkelser i tråd med vannforskriften.

Konklusjon

Vi har vurdert søknaden og kommet frem til at fordelene ved en tillatelse til deponi i kategori 2 overstiger de forurensningsmessige ulemperne knyttet til deponidrift. Vi har kommet fram til at tillatelse kan gis på fastsatte vilkår, og at vilkårene som er satt er tilstrekkelige for å ivareta de forurensningsmessige ulemperne som virksomheten representerer. Det forutsettes at virksomheten drives i samsvar med vilkårene som følger av tillatelsen og forurensningsregelverket for øvrig.

Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren gir Ole & Peder Ødegaard AS ny tillatelse til deponi i kategori 2 for Borge pukkverk avfallsdeponi Fredrikstad kommune. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11 jf. §§ 29 og 16, og avfallsforskriften § 9-7.

Statsforvalteren har ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis, og ved fastsetting av vilkårene, lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre.

Tillatelsen gjelder fra dags dato, og erstatter tillatelsen datert 07.02.2012, sist endret 03.06.2021 (2012.1020.T). Ny tillatelse med vilkår følger vedlagt dette brevet.

Tillatelsen kan endres i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringsøknad må derfor foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført.

At forurensningen er tillatt utelukker ikke erstatningsansvar for skade og ulempe eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56.

Brudd på tillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79.

Vedtak om gebyr for saksbehandlingen

Vi viser til varsel om gebyr datert 29.08.2023. Vi varslet sats 3 som utgjør kr 187 100 for behandling av søknaden.

Statsforvalteren vedtar at forurensningsforskriftens § 39-4 sats 3 kommer til anvendelse i denne saken. Ole & Peder Ødegaard AS skal betale kr 187 100 for Statsforvalterens arbeid med tillatelsen. Hjemmel for vedtaket er forurensningsforskriften § 39-3, jf. § 39-4.

Ressursbruk knyttet til saksbehandlingen er lagt til grunn ved fastsettelse av gebyrsats. Dette inkluderer gjennomgang av søknaden, møter og korrespondanse med søker, høring av saken samt endelig ferdigstilling av tillatelsen. Innsats fra andre fagpersoner hos Statsforvalteren inngår også.

Miljødirektoratet vil ettersende faktura.

Klageadgang

Ole & Peder Ødegaard AS og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket, inkludert gebyrsatsen. En eventuell klage bør inneholde en begrunnelse og hvilke endringer som ønskes. I tillegg skal andre opplysninger som kan ha betydning for saken komme fram.

Klagefristen er 3 uker fra dette brevet ble mottatt. En eventuell klage skal sendes til Statsforvalteren.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages. Ved klage på valg av gebyrsats skal tilsendt faktura betales til fristen. Miljødirektoratet vil refundere eventuelt overskytende beløp dersom klagen imøtekommes.

Med hilsen

Kari Skogen
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Ellen Kristine Keilen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Tillatelse med vilkår - Borge pukkverk avfallsdeponi

Kopi til:

Norsk Gjenvinning m3 v/ Jeanette

Syvertsen

John Lilleborge

NORSK GJENVINNING M3 AS

Ann-Mari Raakil

Gro Hellum Lindstad

Anita Weberg-Larsen

Viken fylkeskommune

FREDRIKSTAD NÆRINGSFORENING

LARE EIENDOM AS

DIREKTORATET FOR STRÅLEVERN OG
ATOMSIKKERHET

Thor Oddvar Kuremyr

Jan Ole Lileng

Lisbeth Brenden Svendsen

FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV
ØSTFOLD

SARPSBORG KOMMUNE

MILJØSTIFTELSEN BELLONA

Postboks 567 Skøyen

Vardeveien 81

Møreggveien 134

Vebergveien 4

Postboks 220

Storgata 3

Grimsøyveien 61

Postboks 329 Skøyen

Frögränd 5, 54531

Töreboda, Sverige

Lilengveien 35

Henrik Ibsens Vei 11

Postboks 220

Postboks 237

Rådhusgata 28

0214 OSLO

1655 SELLEBAKK

2484 RENDALEN

1659 Torp

1702 SARPSBORG

1607 FREDRIKSTAD

1747 SKJEBERG

0213 OSLO

1747 Skjeberg

1605 Fredrikstad

1702 SARPSBORG

1702 SARPSBORG

0151 OSLO

Azucena Langsholt	Vardeveien 82	1655	Sellebakk
Bjørn Olav Weberg	Vebergveien 1	1659	Torp
NATURVERNFORBUNDET FREDRIKSTAD OG HVALER	Kirkegaten 31B	1632	GAMLE FREDRIKSTAD
Trond Arne Thorvaldsen	Lilleborgeveien 13	1655	Sellebakk
Lars Johan Langsholt	Vardeveien 82	1655	Sellebakk
Knut Espen Knutsen Hystad	Roald Amundsens Vei 220	1658	TORP
ØDEGAARD EIENDOM AS	Lilleborgeveien 18	1655	SELLEBAKK
Anders Sunde Hansen	Møreggveien 134	2484	RENDALEN
Inger Jorun Pinderød	Lilleborgeveien 22	1655	Sellebakk